

Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili
Deddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddu a Phlisma 2014

Gorchymyn Gwarchod Mannau Cyhoeddus (Rheoli Cŵn) Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili 2022

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili ("y Cyngor") drwy hyn yn gwneud y Gorchymyn Gwarchod Mannau Cyhoeddus ("y Gorchymyn") a ganlyn drwy arfer ei bwerau o dan Adran 59 o Ddeddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddu a Phlisma 2014 ("y Ddeddf") a phob pŵer galluogi arall, drwy hyn yn gwneud y Gorchymyn canlynol:

1. Gellir dyfynnu'r Gorchymyn hwn fel Gorchymyn Gwarchod Mannau Cyhoeddus (Rheoli Cŵn) Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili 2022:
2. Daw'r Gorchymyn i rym ar **10c MAWRTH** 2022 a bydd yn parhau mewn grym am gyfnod o dair blynedd oni bai y caiff ei amrywio neu ei ryddhau gan orchmynion pellach y Cyngor:
3. **Cyflwyniad**
  - (a) Mae'r methiant i "godi" ar ôl i gi faeddu ar dir sy'n hygyrch i'r cyhoedd yn fater pwysig yn yr amgylchedd lleol yn gyffredinol. Mae'r effaith yn niweidiol ar ansawdd bywyd yn y gymuned yn gyffredinol. Mae'n achosi peryglon i iechyd ac yn difwyno'r tir. Felly mae'n bwysig bod y gymuned yn cydnabod yr angen i lanhau ar ôl eu cŵn ac i sicrhau bod ganddynt gynhwysydd priodol ar gyfer gwneud hynny bob amser.
  - (b) Pan nad ydynt yn cael eu goruchwyllo'n iawn a'u cadw o dan reolaeth, gall cŵn a ganiateir oddi ar dennyn mewn mannau cyhoeddus achosi niwsans ac anaf i aelodau o'r cyhoedd ac anifeiliaid eraill.
  - (c) Gall cŵn mewn mannau chwarae plant fod yn ymosodol os cant fraw. Efallai y byddant hefyd yn baeddu yn yr ardaloedd hyn, a gall hyn achosi risg i iechyd i'r plant sy'n eu defnyddio.
  - (d) Mae'r Gorchymyn yn cael ei wneud oherwydd bod y Cyngor yn fodlon ar sail resymol bod yr ymddygiad a nodwyd uchod wedi cael ac yn debygol o barhau i gael effaith andwyol ar ansawdd bywyd pobl yn y Fwrdeistref Sirol. Ar ben hynny fod yr effaith yn debygol o fod o natur barhaus ac yn neu a fydd yn afresymol ac yn cyfiawnhau'r gofynion a nodir yn y Gorchymyn hwn sy'n ceisio atal neu leihau effeithiau niweidiol y gweithgareddau y cyfeirir atynt uchod, drwy osod cyfyngiadau rhesymol a gofynion ar bobl tra yn gyfrifol am gŵn ar dir cyhoeddus.
4. **Diffiniadau**
  - (a) Mae "Person (au) Awdurdodedig" yn golygu cwnstabl neu berson a awdurdodir gan y Cyngor o dan Adran 68 o'r Ddeddf.
  - (b) Mae "Cynhwysydd priodol" yn golygu unrhyw fag, neu gynhwysydd sydd wedi'i gynllunio ar gyfer y diben o storio baw cŵn ar gyfer gwaredu.
  - (c) "At ddibenion y Gorchymyn hwn "anabledd" yw cyflwr sy'n gymwys fel anabledd at ddibenion y Ddeddf Cydraddoldeb 2010 a "person anabl" yw person sydd ag anabledd o'r fath.

5. Cyfyngiadau a Gofynion

- (a) Effaith y Gorchymyn yw gosod y cyfyngiadau a'r gofynion fel y nodir yn Rhannau 1 i 5 isod.

Rhan 1 - Baeddu gan Gŵn

1. Os bydd ci yn baeddu ar unrhyw adeg ar dir y mae'r Rhan hon o'r Gorchymyn yn gymwys iddo, a bod y person sydd â gofal dros y ci ar y pryd yn methu â symud y baw ci oddi ar y tir ar unwaith, bydd y person hwnnw yn euog o dramgwydd oni bai gall ddangos: -

(a) Bod ganddynt esgus rhesymol dros fethu â gwneud hynny; neu

(b) Mae perchennog, y deiliad, neu berson neu awdurdod arall sydd â rheolaeth dros y tir wedi cydsynio (yn gyffredinol neu'n benodol) iddo fethu â gwneud hynny;

2. Mae'r Rhan hon o'r Gorchymyn yn gymwys i bob man cyhoeddus ym Mwrdeistref Sirol Caerffili.

At y dibenion hyn, mae "man cyhoeddus" yn golygu unrhyw fan y mae gan y cyhoedd neu unrhyw ran o'r cyhoedd fynediad ato, ar daliad neu fel arall, fel hawl neu drwy rinwedd caniatâd penodol neu ymhlyg.

3. At ddibenion y Rhan hon o'r Gorchymyn: -

(a) Bydd gosod y baw mewn cynhwysydd a ddarperir at y diben hwn, neu ar gyfer gwaredu gwastraff, ar y tir, yn ddigon i ystyried ei fod yn cael ei symud oddi ar y tir;

(b) Mae peidio â bod yn wybodus o'r baeddu (p'un ai oherwydd peidio â bod yn y cyffiniau neu am reswm arall), neu beidio â chael teclyn neu ddull arall addas o gael gwared ar y baw ci, ddim yn rheswm digonol dros fethu â symud y baw ci;

Rhan 2 - Cludo Cynhwysydd Addas

1. Os na fydd person sydd â gofal dros gi ar dir y mae'r rhan hon o'r Gorchymyn yn gymwys iddo ar unrhyw adeg gyda chynhwysydd priodol neu yn dangos un ar gais Person Awdurdodedig, bydd y person hwnnw yn euog o drosedd oni bai:-

(a) bod ganddynt esgus rhesymol dros fethu â gwneud hynny; neu

(b) mae perchennog, y deiliad, neu berson neu awdurdod arall sydd â rheolaeth dros y tir wedi cydsynio (yn gyffredinol neu'n benodol) iddo fethu â gwneud hynny.

2. Mae'r rhan hon o'r Gorchymyn yn gymwys i bob man cyhoeddus ym Mwrdeistref Sirol Caerffili.

At y dibenion hynny, mae "man cyhoeddus" yn golygu unrhyw fan y mae gan y cyhoedd neu unrhyw ran o'r cyhoedd fynediad ato, ar daliad neu fel arall, fel hawl neu drwy rinwedd caniatâd penodol neu ymhlyg.

Rhan 3 - Cŵn ar dennyn mewn Gerddi Coffa Amgaeedig

1. Bydd person sydd â gofal dros gi yn euog o dramgwydd os yw'r person hwnnw yn cymryd ci i mewn i neu yn caniatáu i gi fynd i mewn a/neu aros yn unrhyw un o'r Gerddi Coffa Amgaeedig a nodir yn heb fod o dan reolaeth gyda thennyn nid yn fwy na dau fedr o hyd oni bai gall y person hwnnw yn gallu dangos :-
  - (a) Bod ganddynt esgus rhesymol dros fethu â gwneud hynny; neu
  - (b) Mae perchennog, y deiliad, neu berson neu awdurdod arall sydd â rheolaeth dros y tir wedi cydsynio (yn gyffredinol neu'n benodol) iddo fethu â gwneud hynny.
2. At y dibenion hyn, mae "tennyn" yn golygu unrhyw raff, gortyn, tennyn neu eitem debyg a ddefnyddir i reoli neu atal ci, ond nid yw'n cynnwys unrhyw eitem o'r fath nad yw'n cael ei ddefnyddio'n weithredol fel modd o ataf fel bod y ci yn parhau i fod o dan reolaeth agos y person.

Rhan 4 - Cŵn ar Dennyn drwy Gyfarwyddyd

1. Bydd person sydd â gofal dros gi yn euog o dramgwydd os byddent, ar dir y mae'r rhan hon yn gymwys iddo, yn methu â chydymffurfio â chyfarwyddyd a roddir iddynt gan y Swyddog Awdurdodedig i roi a chadw ci ar dennyn o ddim mwy na dau fedr o hyd am unrhyw gyfnod ac/neu o dan unrhyw amgylchiadau yn ôl cyfarwydd y Swyddog, oni bai fod y person yn gallu dangos :-
  - (a) bod ganddynt esgus rhesymol dros fethu â gwneud hynny; neu
  - (b) mae perchennog, y deiliad, neu berson neu awdurdod arall sydd â rheolaeth dros y tir wedi cydsynio (yn gyffredinol neu'n benodol) iddo fethu â gwneud hynny.
2. At y dibenion hyn, mae "tennyn" yn golygu unrhyw raff, gortyn, tennyn neu eitem debyg a ddefnyddir i reoli neu atal ci, ond nid yw'n cynnwys unrhyw eitem o'r fath nad yw'n cael ei ddefnyddio'n weithredol fel modd o ataf fel bod y ci yn parhau i fod o dan reolaeth agos y person.
3. Mae'r Rhan hon o'r Gorchymyn yn gymwys i bob man cyhoeddus ym Mwrdeistref Sirol Caerffili.

At y dibenion hyn, mae "man cyhoeddus" yn golygu unrhyw fan y mae gan y cyhoedd neu unrhyw ran o'r cyhoedd fynediad ato, ar daliad neu fel arall, fel hawl neu drwy rinwedd caniatâd penodol neu ymhlyg.
4. At ddibenion y Rhan hon o'r Gorchymyn, gall Berson Awdurdodedig gyfarwyddo person i gadw ci ar dennyn os bydd ataliad o'r fath yn rhesymol angenrheidiol i atal niwsans neu ymddygiad gan y ci sy'n debygol o achosi blinder neu aflonyddwch i unrhyw berson arall, neu aflonyddu sy'n peri pryder neu unrhyw anifail yn unig.

Rhan 5 - Gwahardd Cŵn Mewn Mannau Chwarae i Blant/Mannau Gemau Amldefnydd

=

1. Bydd person sydd â gofal dros gi yn euog o dramgwydd os yw'r person hwnnw yn mynd â'r ci i mewn i, neu'n caniatáu i gi fynd i mewn neu aros ar, unrhyw un o'r manau chwarae/ardaloedd gemau aml-ddefnydd amgaeedig i blant a restrir yn

Atodiad 2 i'r Gorchymyn hwn, oni bai fod y person yn gallu dangos :-

- (a) bod ganddynt esgus rhesymol dros fethu â gwneud hynny; neu
- (b) mae perchennog, y deiliad, neu berson neu awdurdod arall sydd â rheolaeth dros y tir wedi cydsynio (yn gyffredinol neu'n benodol) iddo fethu â gwneud hynny.

Rhan 6 - Gwahardd cŵn o gaeau/ardaloedd chwarae wedi'u marcio -

- 2. Bydd person sydd â gofal dros gi yn euog o dramgwydd os yw'r person hwnnw yn mynd â'r ci i mewn i, neu yn caniatáu i gi fynd i mewn neu aros ar, unrhyw un o'r caeau / ardaloedd chwarae wedi'u marcio a restrir yn Atodiad 3 i'r Gorchymyn hwn, oni bai fod y person yn gallu dangos :-
  - (c) bod ganddynt esgus rhesymol dros fethu â gwneud hynny; neu
  - (d) mae perchennog, y deiliad, neu berson neu awdurdod arall sydd â rheolaeth dros y tir wedi cydsynio (yn gyffredinol neu'n benodol) iddo fethu â gwneud hynny.

Eithriadau

- 1. Ni fydd y darpariaethau yn **Rhannau 1 a 2** o'r Gorchymyn yn gymwys i berson sydd:-
  - (a) Wedi ei gofrestru fel rhannol ddall neu'n ddall, mewn cofrestr a luniwyd o dan Adran 29 o Ddeddf Cymorth Gwladol 1948; neu
  - (b) Wedi ei gofrestru â "nam ar y golwg", â "nam difrifol ar y golwg" neu "fel cael namau ar y golwg a namau ar y clyw sydd, ar y cyd, yn cael effaith sylweddol ar eu bywyd bob dydd", mewn cofrestr a luniwyd o dan Adran 18 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014; neu
  - (c) Sydd ag anabledd sy'n effeithio ar ei symudedd, ei ddehurwydd llaw, cydsymud corfforol, neu'r gallu i fyw, cario neu symud gwrthrychau bob dydd, fel na ellir yn rhesymol ddisgwyl i'r person i symud y baw ci.
  - (d) Sydd â rhyw anabledd arall, fel na ellir yn rhesymol ddisgwyl i berson symud y baw ci.
- 2. Nid yw'r darpariaethau yn **Rhan 5** o'r Gorchymyn hwn yn gymwys i
  - (a) Gi a hyfforddwyd gan elusen gofrestredig i gynorthwyo person ag anabledd ac y mae'r person anabl yn dibynnu arno am gymorth.

Materion Eraill

- 1. At ddibenion y Gorchymyn hwn cymerir bod person y mae ci yn ei feddiant fel rheol yn cael ei gymryd i fod yn gyfrifol am y ci hwnnw ar unrhyw adeg oni bai bod person arall â chyfrifoldeb dros y ci ar y pryd.
- 2. Os yw'r person sy'n gyfrifol am gi yn dymuno dibynnu ar unrhyw un o'r eithriadau a nodir yn y Gorchymyn hwn, bydd y baich ar y person i brofi eu bod yn bodloni gofynion yr eithriad yn dibynnu arni.

Trosedd

Mae'n drosedd i unrhyw berson, heb esgus rhesymol -

- (a) Gwneud unrhyw beth y mae person wedi ei wahardd rhag gwneud gan y Gorchymyn hwn
neu
- (b) I fethu â chydymffurfio â gofyniad y mae person yn ddarostyngedig iddo o dan y Gorchymyn hwn,

Mae person sy'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored ar gollfarn ddiannod i ddirwy sydd ddim yn fwy na lefel 3 ar y raddfa safonol

Cosb Benodedig

Gall Berson Awdurdodedig ddyroddi hysbysiad cosb benodedig i unrhyw un mae ef neu hi yn credu sydd wedi cyflawni unrhyw drosedd o dan y Gorchymyn hwn. Bydd gan berson 14 diwrnod i dalu'r gosb benodedig £100, neu swm gostyngedig o £75 os telir o fewn 7 diwrnod. Bydd methiant i dalu'r gosb benodedig yn arwain at erlyniad.

Apeliadau

Rhaid gwneud unrhyw her i'r Gorchymyn hwn yn yr Uchel Lys gan berson â diddordeb o fewn chwe wythnos iddo gael ei wneud. Person sydd â diddordeb yw rhywun sy'n byw, gweithio'n rheolaidd, neu'n ymweld ag unrhyw un o'r ardaloedd a effeithir gan y Gorchymyn hwn. Mae hyn yn golygu mai dim ond y rhai sydd wedi'u heffeithio yn uniongyrchol gan y cyfyngiadau sydd â'r pŵer i'w herio. Mae'r hawl i herio hefyd yn bodoli lle mae gorchymyn yn cael ei newid gan y Cyngor.

Gall bersonau â diddordeb herio dilysrwydd y Gorchymyn hwn ar ddwy sail: nad oedd gan y Cyngor bŵer i wneud y Gorchymyn, neu i gynnwys gwaharddiadau neu ofynion penodol; neu ni chafodd un o ofynion y ddeddfwriaeth ei gydymffurfio â hwy mewn perthynas â'r Gorchymyn.

Dyddiedig y

1af

diwrnod o

Mawrth.

2022.

Gosodwyd Sêl Gyffredin
Cyngor Bwrdeistref
Sirol Caerffili
Ym mhresenoldeb:

Swyddog Awdurdodedig

22682

